

- ◇ Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών
- ◇ Α' Νευρολογική Κλινική, Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ

15^η Πανελλήνια Ημερίδα Ιστορίας της Ιατρικής

Η Ιστορία της Νευροχειρουργικής

24 Φεβρουαρίου 2017
Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Αθήνα

ΤΕΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ:

- της Ιεράς Μητροπόλεως Φθιώτιδος
- του Ινστιτούτου Ιστορίας της Ιατρικής του Πανεπιστημίου Claude Bernard, της Λυών, Γαλλίας
- του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
- του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου

Επιτροπές

Πρόεδροι **Γεώργιος Ανδρούτσος**, *Ομ. Καθ. Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Επισκέπτης Καθηγητής του Παν/μίου Claude Bernard, της Λυών, Γαλλίας, Ερευνητής Ιστορίας των Ιατροβιολογικών Επιστημών του ΙΙΒΕΑΑ*

Ιωάννης Ευδοκίμης, *Καθηγητής Νευρολογίας, Δ/τής της Α΄ Νευρολογικής Κλινικής, Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ*

Αναπλ. Πρόεδροι **Μ. Καραμάνου**, *Δερματολόγος-Αφροδισιολόγος, Επισκέπτρια Καθηγήτρια του Παν/μίου Claude Bernard, της Λυών, Γαλλίας*

Κ. Λάιος, *Ιατρός, Αρχαιολόγος, Διδάκτωρ ΕΚΠΑ*

Αντιπρόεδροι **Ε. Βασιλόπουλος**, *Ιατρός, υποψήφιος Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

Μ. Βελονάκη, *Ιατρός*

Ι. Γραμματικάκης, *Μαιευτήρ-Γυναικολόγος, Δρ Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

Μ. Κανάκης, *Χειρουργός Θώρακος, Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο*

Κ. Μαρκάτος, *Ορθοπαιδικός, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

Κ. Τσιρόζογλου, *Ιατρός*

Τιμητική Επιτροπή

Ν. Αγνάντη, *Ομ. Καθ. Παθολογοανατομίας, τ. Αντιπρύτανης Παν/ου Ιωαννίνων*

Γ. Βαϊόπουλος, *Ομ. Καθηγητής Παθολογίας, Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

Ευ. Δεληγεώρογλου, *Καθ. Μαιευτικής-Γυναικολογίας, Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

Α.Μ. Δημόπουλος, *Καθηγητής Θεραπευτικής, Πρύτανης του ΕΚΠΑ*

Ο. Ζώρας, *Καθηγητής Χειρουργικής, Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κρήτης*

Δ. Κόκκινος, *Ομ. Καθ. Καρδ. ΕΚΠΑ, Πρόεδρος Ένωσης Ομότιμων Καθηγητών*

Γ. Κοντάκης, *Καθ. Ορθοπαιδικής-Κοσμήτωρ Ιατρικής Σχολής Παν/μίου Κρήτης*

Δ. Κορρές, *Ομ. Καθηγητής Ορθοπαιδικής, Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

Α. Κουνάδης, *Ομ. Καθ. ΕΜΠ, Ακαδημαϊκός, Αντιπρόεδρος Ακαδημίας Αθηνών*

Γρ. Κουράκλης, *Καθ. Χειρ. του ΕΚΠΑ, Πρόεδρος Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών*

Μ. Κουτσιλιέρης, *Καθ. Πειραματικής Φυσιολογίας, Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

Ι. Λιάππας, *Ομ. Καθηγητής Ψυχιατρικής, Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

+ κ. κ **Νικόλαος**, *Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος*

Χ. Νικολάου, *Καθ. Μικροβιολ., Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Αντιπρόεδρος ΚΕΣΥ*

Ι. Πανούσης, *Ομ. Καθ. Εγκληματολογίας ΕΚΠΑ, τ. Πρύτανης, τ. Υπουργός*

Π. Παπαγγελόπουλος, *Καθηγητής Ορθοπαιδικής, Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

Ε. Πατσούρης, *Καθ. Παθολογοανατομίας, Κοσμήτωρ Σχολ. Επιστ.Υγείας ΕΚΠΑ*

Γ. Σκαλκέας, *Ομ. Καθηγητής Χειρουργικής, Ακαδημαϊκός, Πρόεδρος ΙΙΒΕΑΑ*

Κ. Σολδάτος, *Ομ. Καθηγητής Ψυχιατρικής, Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

Π. Σουκάκος, *Ομ. Καθηγητής Ορθοπαιδικής, Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

Π. Σφηκάκης, *Καθηγητής Παθολογίας, Πρόεδρος Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ*

Επιτροπές

Επιστημονική Επιτροπή

Ε. Αγαπητός
Α. Αδάμ
Α. Αθανασίου
Δ. Αναγνωστόπουλος
Γρ. Βασιλαματζής
Ν. Βιτωράτος
Λ. Βλαδίμηρος
Γ. Γερολουκά
Δ. Δικαίος
Ι. Δοντά
Α. Δουζένης
Θ. Ζαμπέλης
Γ. Ζωγράφος
Π. Θεοδωρακόπουλος
Ν. Ιακωβίδου
Δ. Καραμπερόπουλος

Ι. Καραϊτιανός
Δ. Κασσάνος
Α. Καττάμης
Δ. Κελέκης
Ν. Κελέκης
Β. Κονταξάκης
Γ. Κωνσταντόπουλος
Δ. Λάζαρης
Ν. Λεγάκης
Θ. Λιακάκος
Χ. Λιονής
Γ. Μαστοράκος
Δ. Μπότσης
Ι. Μπράμης
Χ. Παπαγεωργίου
Σ. Παπαγεωργίου

Γ. Παπαδημητρίου
Ε. Πετεινάκη
Ε. Πετρίδου
Κ. Πόταγας
Ε. Πουλάκου-Ρεμπελάκου
Γ. Σαμώνης
Β. Σπυρόπουλος
Α. Στρατηγός
Χ. Τεσσερομάτη
Β. Τομαράς
Κ. Τσιούφης
Α. Χατζηϊωάννου
Σ. Χατζηπαναγιώτου
Θ. Ψαλτοπούλου

Οργανωτική Επιτροπή

Ι. Αρμένης
Μ. Βελονάκη
Γ. Γκενεράλης
Κ. Γκριτζαλής
Ε. Δασκαλάκη
Π. Δημάκης
Ε. Δρίνη
Μ. Ζώζολου
Μ. Θेमιστοκλέους
J. Jahaj

Π. Ιωαννίδης
Χ. Κολοφούση
Γ. Κοντέλια
Α. Κώτσιου
Α. Μαραγκούτη
Μ. Μόσχου
Γ. Μπεκιάρης
Α. Μυλωνάς
Γ. Παναγιωτακόπουλος
+Δ. Παναγιωτόπουλος

Ε. Παναγιωτοπούλου
Θ. Παπαϊωάννου
Γ. Παπασταύρου
Μ. Παπασταύρου
Α. Πρωτογέρου
Σ. Σαμαρά
Ζ. Σαριδάκη
Α. Τσαρακλής
Ι. Τσιγκούλη

Διεθνής Επιτροπή – Comité International

J.-P. Archimbaud
J. Chevallier

M. David
J.-M. Dubernard

J.-P.-H. Neidhardt

Τόπος και Χρόνος Ημερίδας

Αιγινήτειο Νοσοκομείο

Έναρξη Συνεδρίου: 14.00, Παρασκευή 24 Φεβρουαρίου 2017

Εναρκτήρια Τελετή: 20.30, Παρασκευή 24 Φεβρουαρίου 2017

Δείπνο: 21.10, Παρασκευή 24 Φεβρουαρίου 2017

Δικαίωμα Συμμετοχής

Η συμμετοχή στην Ημερίδα είναι **δωρεάν** και περιλαμβάνει:

- 1) παρακολούθηση του επιστημονικού προγράμματος
- 2) καλαίσθητο τόμο περιλήψεων στους συμμετέχοντες με εργασία και πιστοποιητικό παρακολούθησης,
- 3) προσφορά δείπνου και καφέ στα διαλείμματα

Πληροφορίες Ημερίδας

Καθηγητής **Γεώργιος Ανδρούτσος**, Πρόεδρος Ημερίδας

Τηλ.: 6979 317 712, e-mail: lyon48@otenet.gr

Καθηγήτρια **Μαριάννα Καραμάνου**, Αναπλ. Πρόεδρος Ημερίδας

Τηλ.: 6973 606 804, e-mail: mkaramanou@med.uoa.gr

Παρασκευή 24 Φεβρουαρίου 2017

14:00-15:00 **A' Συνεδρία**

Προεδρεία: Ι. Λιάππας, Ε. Δεληγεώρογλου, Ν. Βιτωράτος, Θ. Ψαλτοπούλου

1 Οι πρωτοπόροι της γερμανικής νευροχειρουργικής [16]

Κ. Λάιος (Διάλεξη)

A' Πανεπιστημιακή Οφθαλμολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Γ. Γεννηματάς», Αθήνα

2 Ο ασθενής Henry Molaison (1926-2008), ένα ιδιαίτερο περιστατικό της νευροχειρουργικής [27]

Ι. Τσιγκούλη, Κ. Γκριτζαλής¹, Γ. Παπασταύρου, Μ. Βελονάκη, Ι. Αρμένης, Κ. Λάιος²

¹Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

²A' Πανεπιστημιακή Οφθαλμολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Γ. Γεννηματάς», Αθήνα

³A' Πανεπιστημιακή Παθολογική, «Λαϊκό» Νοσοκομείο, Αθήνα

3 Οι αρχές της γαλλικής νευροχειρουργικής και η εξέλιξη της νευροχειρουργικής στο Παρίσι [10]

Μ. Παπασταύρου (Διάλεξη)

Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

4 Το έργο Περί των εν κεφαλή τραυμάτων της Ιπποκρατικής Συλλογής, το πρώτο σύγγραμμα νευροχειρουργικής [4]

Ι. Γραμματικάκης¹, Μ. Ιωακείμιδης², Σ. Τριανταφύλλου², Ν. Ρουσσάκης³, Π. Ζέρβας², Ρ. Αντωνέλου², Μ. Καραμάνου⁴, Γ. Τσιβγούλης², Γ. Ανδρούτσος⁵

¹Γ' Πανεπιστημιακή Μαιευτική-Γυναικολογική Κλινική, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα

²Β' Πανεπιστημιακή Νευρολογική Κλινική, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα

³Β' Πανεπιστημιακή Πνευμονολογική Κλινική, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα

⁴Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ιστορίας της Ιατρικής, Ιατρική Σχολή

Πανεπιστημίου Claude Bernard, Λυών, Γαλλία

⁵Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

5 Η ίδρυση του διεθνούς φήμης «Hôpital Neurologique», της Λυών, της Γαλλίας [18]

Κ. Τσιρόζογλου¹, Κ. Λάιος², Α. Μαραγκούτη³, Γ. Παπασταύρου, Χ. Κολοφούση, Α. Μυλωνάς⁵, Γ. Ανδρούτσος⁴

¹Παθολογική Κλινική, 417 ΝΙΜΙΤΣ, Αθήνα

²A' Πανεπιστημιακή Οφθαλμολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Γ. Γεννηματάς», Αθήνα

³Αναισθησιολογικό Τμήμα, Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός», Αθήνα

⁴Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

⁵Στοματική-Γναθοπροσωπική Χειρουργική Κλινική, Θεραπευτήριο «Μετροπόλιταν», Αθήνα

6 Antônio Caetano de Abreu Freire Egas Moniz (1874–1955): Ο εμπνευστής της ψυχοχειρουργικής [23]

Β.-Σ. Βελονάκη (Διάλεξη)

Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

15:00-15:55 Β΄ Συνεδρία

Προεδρεία: Ι. Δοντά, Σ. Χατζηπαναγιώτου, Ν. Ιακωβίδου, Α. Πρωτογέρου

7 Η εξέλιξη της νευροχειρουργικής στη Γαλλία [14]

Γ. Παπασταύρου, Μ. Καραμάνου^{1,2}, Κ. Γκρίτζαλης¹, Ε. Βασιλόπουλος⁴,

Ι. Αρμένης³, Μ. Ζώζολου, Γ. Ανδρούτσος¹

¹*Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών*

²*Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ιστορίας της Ιατρικής, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Claude Bernard, Λυών, Γαλλία*

³*Α΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, «Λαϊκό» Νοσοκομείο, Αθήνα*

⁴*Α΄ Πανεπιστημιακή Νευρολογική Κλινική, «Αιγινήτειο» Νοσοκομείο, Αθήνα*

8 Ένας νέος νευροχειρουργικός τρόπος θεραπείας της τρέλας [9]

Μ. Ζώζολου (Διάλεξη)

Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

9 Charles Elsberg (1871-1948): ο πρωτοπόρος της χειρουργικής της σπονδυλικής στήλης [22]

Ι. Γραμματικάκης¹, Μ. Ιωακεμίδης², Σ. Τριανταφύλλου², Ν. Ρουσσάκης³,

Π. Ζέρβας², Ρ. Αντωνέλου², Μ. Καραμάνου⁴, Γ. Τσιβγούλης², Γ. Ανδρούτσος⁴

¹*Γ΄ Πανεπιστημιακή Μαιευτική-Γυναικολογική Κλινική, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα*

²*Β΄ Πανεπιστημιακή Νευρολογική Κλινική, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα*

³*Β΄ Πανεπιστημιακή Πνευμονολογική Κλινική, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα*

⁴*Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών Ακαδημίας Αθηνών*

10 Ο θανάσιμος κρανιοεγκεφαλικός τραυματισμός του Καρόλου Η΄ της Γαλλίας (1470-1498) [8]

Σ. Σαμαρά (Διάλεξη)

Πανεπιστημιακή Κλινική Παθολογικής Φυσιολογίας, «Λαϊκό» Νοσοκομείο, Αθήνα

11 Η εξέλιξη των νευροχειρουργικών τεχνικών και αντιμετώπισεων της μετωποκροταφικής κρανιοτομής [19]

Κ. Γκρίτζαλης (Διάλεξη)

Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

15:55-16:50 Γ΄ Συνεδρία

Προεδρεία: Κ. Κωνσταντόπουλος, Θ. Ζαμπέλης, Θ. Παπαϊωάννου

12 Victor Horsley (1857-1916): ο πρώτος τιτλούχος νευροχειρουργικής ειδικότητας [21]

Γ. Κοντέλια¹, Μ. Ζώζολου, Ε. Jahaj², Κ. Τσιρόζογλου³, Ι. Τσιγκούλη, Κ. Λάιος⁴

¹Βιοχημικό τμήμα, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα

²Α΄ Πανεπιστημιακή Κλινική Εντατικής Θεραπείας, Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός», Αθήνα

³Παθολογική Κλινική, 417 ΝΙΜΙΤΣ, Αθήνα

⁴Α΄ Πανεπιστημιακή Οφθαλμολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Γ. Γεννηματάς», Αθήνα

13 Οι πρωτοπόροι της ισπωνικής νευροακτινολογίας [32]

Χ. Κολοφούση (Διάλεξη)

Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

14 Η γέννηση και εξέλιξη της νευροχειρουργικής στη Λυών της Γαλλίας [11]

Ε. Jahaj¹, Κ. Λάιος², Κ. Μαρκάτος³, Γ. Κοντέλια⁴, Ι. Τσιγκούλη, Γ. Ανδρούτσος⁵

¹Α΄ Πανεπιστημιακή Κλινική Εντατικής Θεραπείας, Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός», Αθήνα

²Α΄ Πανεπιστημιακή Οφθαλμολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Γ. Γεννηματάς», Αθήνα

³Ορθοπαιδική Κλινική, Νοσοκομείο «Ερρίκος Ντυνάν», Αθήνα

⁴Βιοχημικό τμήμα, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα

⁵Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

15 Κρανιακή επέμβαση στα αρχαία Άβδηρα της Μακεδονίας: η θεραπευτική αφαίρεση βλήματος με τη μέθοδο της απόξεσης στα τέλη του 7^{ου} αιώνα π.Χ. [2]

Ι. Γραμματικάκης (Διάλεξη)

Γ΄ Πανεπιστημιακή Μαιευτική-Γυναικολογική Κλινική, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα

16 Η ανάπτυξη της νευροχειρουργικής τα τελευταία 50 χρόνια [30]

Π. Ιωαννίδης (Διάλεξη)

Συγγραφέας-Ιστορικός

16:50-17:40 Δ΄ Συνεδρία

Προεδρεία: Δ. Μπότσας, Α. Χατζιωάννου, Μ. Μόσχου

17 Οι αρχές της σύγχρονης νευροχειρουργικής στη Μεγάλη Βρετανία [12]

Γ. Κοντέλια¹, Α. Μαραγκούτη², Κ. Μαρκάτος³, Μ. Βελονάκη, Κ. Τσιρόζογλου⁴, Κ. Λάιος⁵

¹Βιοχημικό τμήμα, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα

²Αναισθησιολογικό Τμήμα, Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός», Αθήνα

³Ορθοπαιδική Κλινική, Νοσοκομείο «Ερρίκος Ντυνάν», Αθήνα

⁴Παθολογική Κλινική, 417 ΝΙΜΙΤΣ, Αθήνα

⁵Α΄ Πανεπιστημιακή Οφθαλμολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Γ. Γεννηματάς», Αθήνα

18 Η σοβαρή κρανιοεγκεφαλική κάκωση του βασιλιά Πύρρου της Ηπείρου (318 π.Χ. - 272 π.Χ.) και το άδοξο τέλος του στη μάχη του Άργους [7]

I. Γραμματικάκης¹, Μ. Ιωακείμιδης², Σ. Τριανταφύλλου², Ν. Ρουσάκης³, Π. Ζέρβας², Ρ. Αντωνέλου², Μ. Καραμάνου⁴, Γ. Τσιβγούλης², Γ. Ανδρούτσος⁵
¹Γ' Πανεπιστημιακή Μαιευτική-Γυναικολογική Κλινική, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα
²Β' Πανεπιστημιακή Νευρολογική Κλινική, ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα
³Β' Πανεπιστημιακή Πνευμονολογική Κλινική, -ΠΓΝ «Αττικόν», Αθήνα
⁴Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ιστορίας της Ιατρικής, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Claude Bernard, Λυών, Γαλλία
⁵Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

19 Η εξέλιξη των νευροεπιστημών στο Νοσοκομείο του Newcastle, της Μεγάλης Βρετανίας [13]

A. Τσαρακλής (Διάλεξη)
Εργαστήριο Ανατομίας, Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ

20 Η ιστορία της χειρουργικής αντιμετώπισης του καρκίνου του οπτικού νεύρου και του οφθαλμικού κόγχου [33]

M. Μόσχου (Διάλεξη)
Α' Πανεπιστημιακή Οφθαλμολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Γ. Γεννηματάς», Αθήνα

17:40-17:50 Διάλειμμα - καφέ

17:50-18:40 Ε' Συνεδρία

Προεδρείο: Χ. Τεσσαρομάτη, Β. Τομαράς, Δ. Λάζαρης

21 Άλλες μορφές της νευροχειρουργικής από το 19^ο και 20^ο αιώνα [26]

E. Jahaj⁵, A. Μαραγκούτη¹, K. Γκρίτζαλης², Π.Δ. Λάζαρης³, M. Παπασταύρου, Γ. Παπασταύρου, K. Λάιος⁴

¹Αναισθησιολογικό Τμήμα, Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός», Αθήνα

²Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

³Οδοντιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Aachen, Γερμανία

⁴Α' Πανεπιστημιακή Οφθαλμολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Γ. Γεννηματάς», Αθήνα

⁵Α' Πανεπιστημιακή Κλινική Εντατικής Θεραπείας, Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός», Αθήνα

22 Κρανιοανάτρηση: μια πανάρχαια νευροχειρουργική πράξη [1]

I. Αρμένης (Διάλεξη)
Α' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, «Λαϊκό» Νοσοκομείο, Αθήνα

23 Η ιστορία της λοβοτομής [31]

M. Βελονάκη (Διάλεξη)
Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

24 Η οργανωτική ανάδυση και εξέλιξη της αμερικανικής νευροχειρουργικής [15]
Α.Ι. Μυλωνάς (Διάλεξη)
*Στοματική-Γναθοπροσωπική Χειρουργική Κλινική, Θεραπευτήριο
«Μετροπόλιταν», Αθήνα*

18.40-19.20 Ζ΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Γ. Γεροπουκά, Α. Δουζένης, Π. Θεοδωρακόπουλος

25 Η ψυχική ασθένεια κάτω από το νυστέρι του νευροχειρουργού [36]
Ε. Βασιλόπουλος (Διάλεξη)

Α΄ Πανεπιστημιακή Νευρολογική Κλινική, «Αιγινήτειο» Νοσοκομείο, Αθήνα

26 Η συμβολή του Παύλου του Αιγινήτη (625-690) στη νευροχειρουργική και η πρώτη στην ιστορία επιτυχημένη παρηγορητική πεταλεκτομή [6]

Κ. Μαρκάτος (Διάλεξη)

Ορθοπαιδική Κλινική, Νοσοκομείο «Ερρίκος Ντυνάν», Αθήνα

27 Clovis Vincent (1879-1947): θεμελιωτής της γαλλικής νευροχειρουργικής και κορυφαίος ευρωπαίος νευροχειρουργός [25]

Μ. Καραμάνου (Διάλεξη)

Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ιστορίας της Ιατρικής, Ιατρική Σχολή

Πανεπιστημίου Claude Bernard, Λυών, Γαλλία

19.20-20.30 Η΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Χ. Νικολάου, Σ. Παπαγεωργίου, Α. Κώτσιου

28 Η εξέλιξη της ενδοσκοπικής τρίτης κοιλιοστομίας [35]

Ι. Καραμπελάς (Διάλεξη)

Νευροχειρουργός, «Ευρωκλινική», Αθήνα

29 Ο θεμελιωτής της νευροχειρουργικής Harvey Cushing (1869-1939) και η εξέλιξη της μελέτης και θεραπείας της ομώνυμου νόσου [24]

Γ. Μαστοράκος¹, Π. Μαστοράκος² (Διάλεξη)

¹Β΄ Πανεπιστημιακή Μαιευτική-Γυναικολογική Κλινική, Μονάδα Ενδοκρινολογίας, Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού, «Αρεταίειον» Νοσοκομείο, Αθήνα

²Neurosurgery, University of Virginia School of Medicine, Charlottesville, USA

30 Η ιστορία της νευροχειρουργικής στην Ελλάδα [37]

Γ. Στράντζαλης

Α΄ Πανεπιστημιακή Νευροχειρουργική Κλινική, Νοσοκομείο

«Ο Ευαγγελισμός», Αθήνα

31 Η αντιμετώπιση των κακώσεων της σπονδυλικής στήλης και του νωτιαίου μυελού στην Ιπποκρατική Συλλογή [3]

Δ. Κορρές (Διάλεξη)

Ομ. Καθ. Ορθοπαιδικής, Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ

32 Η ιστορία της ενδοαγγειακής νευροχειρουργικής [34]

Μ. Κανάκης¹, Γ. Βαϊόπουλος² (Διάλεξη)

¹Χειρουργός Θώρακος, Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο, Αθήνα

²Ομ. Καθηγητής Παθολογίας, Εργαστήριο Πειραματικής Φυσιολογίας, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ

20.30-21.10 Θ' Συνεδρία - Τελετή Έναρξης

Προεδρεία: Γ. Κοντάκης, Κ. Σολδάτος, Π. Σουκάκος

33 Κίνδυνοι (επιστήμης και δικαίου) σε έναν αβέβαιο και πολύπλοκο κόσμο [38]

Ι. Πανούσης (Επίσημη Διάλεξη)

Ομ. Καθηγητής Εγκληματολογίας του ΕΚΠΑ, τ. Πρύτανης, τ. Υπουργός

21.10 Λήξη Ημερίδας – Δείπνο